

**המכללה האקדמית נתניה
ביה"ס למשפטים**

**משפט חוקתי
ד"ר שוקי שגב
תשס"ז, מועד א'**

תוראות:

- א. משך הבחינה שלוש שעות. לא תינתן כל הארכת זמן. נא תכננו את מסגרת הזמן שלכם בהתאם.
- ב. ספרים סגורים.
- ג. יש לכתוב את התשובות על צידו האחד של הדרך.
- ד. הקדישו מחשבה לתשובה לפני שתתחילו לכתוב אותה והשתמשו באסמכתאות.
- ה. כתיבה מעבר למקום המוקצב לא תיבדק.
- ו. בהצלחה!

ענו על שלוש השאלות הבאות (15 נק' לשאלה – מקסימום שני עמודים לשאלה)

1. בוויכוח סוער שניהלו ביניהם מיכל ולביא, שני סטודנטים מצטיינים בשנה א' בביה"ס למשפטים במכללה האקדמית נתניה, טענה מיכל כי להחלטת הררי היו השפעות שליליות ביותר על המשפט החוקתי של ישראל ועל ההגנה על זכויות אדם. לביא, לעומתה, טען כי החלטה זו הייתה בעיקרה החלטה ראויה וטובה. הסבירו את עמדתם של מיכל ולביא וחוו דעתכם.
2. באחרונה נקבע כי בידי בג"ץ מצויה סמכות בלתי קונבנציונלית להושיט סעד למען הצדק. הסבירו והדגימו. מהו הבסיס המשפטי לסמכות זו של הבג"ץ? האם נכונה הטענה כי למעשה אין כיום מגבלות של סמכות העומדות בפני שופטי הבג"ץ? חוו דעתכם האם קיומה של סמכות זו בידי בג"ץ רצויה.
3. מהי "פסקת הגבלה שיפוטית"? מה היו הטעמים לאימוצה? האם טעמים אלה משכנעים ומדוע?
4. בארו את ארבעת המושגים הבאים (2.5 נק' למושג - מקסימום שש שורות למושג)
  - א. ניקיון כפיים.
  - ב. חופש המידע.
  - ג. עקרון השוויון.
  - ד. עניין קניאל ועניין רסלר (בג"ץ 60/77).
5. שאלת כנס (5 נק' לשאלה – מקסימום חמש עשרה שורות)
דונו ביתרונות ובחסרונות של הצעתו של שר המשפטים הפרופ' דניאל פרידמן, לגבי היקפה הראוי של הביקורת השיפוטית על חוקים.

6. אירוע (40 נק' - מקסימום שני עמודים)

ביום 1.8.07 חוקקה הכנסת את חוק הגנה על חיילי צה"ל בעת פעילות מבצעית, התשס"ז-2007 (להלן: החוק). בסעיפים 2 ו-3 לחוק נקבע כדלקמן:

2. מפקד רשאי להורות לתושב אזור בו מתקיימת פעילות מבצעית לערוך חיפוש באותו אזור, אם שוהים בו, להנחת דעתו, כוחות אויב, ואם נוכח כי אין דרך פעולה אחרת, אשר תוביל להשגת יעדי הפעילות המבצעית, ללא סיכון חיי חייליו.
3. שר הבטחון ממונה על ביצועו של חוק זה והוא יתקין תקנות לביצועו.

בדברי ההסבר להצעת החוק נכתב: "המלחמה האחרונה בלבנון הציפה מספר רב של בעיות ובהן בעיית פעילות חיילי צה"ל בקרב אוכלוסיה אזרחית המעניקה חסות לפעילות אויב. ישנם מקרים רבים בהם חיילינו נשלחים למשימות הכרוכות בסריקות מבית לבית, באזור רווי מחבלים אשר חוסים בצל התושבים המקומיים, ומשתמשים בהם כמגן אנושי. במשימות אלו, נדרשים החיילים להיכנס לבתים החשודים כמאכלסים מחבלים חמושים, כניסה לבית ממין זה ללא כל מחסה ראוי מסכנת בוודאות את חיי החייל הנכנס למבנה ממין זה. ישנם מקרים בהם אין כל ברירה העומדת בפני החיילים אלא להוליך לפניהם תושב מקומי על מנת למנוע את הירי לעברם. שימוש בפעילות זו כברירת מחדל הינה הכרחית, על אף סיכון חיי התושב המקומי, שכן כניסה חשופה ללא מחסה ראוי של החייל, לביצוע משימתו גוזרת עליו סכנת חיים של ממש. בנוסף ראוי להדגיש, כי פעולה זו, עשויה להציל חיי חפים מפשע מקרב תושבי האוכלוסייה המקומית, שכן לעיתים האלטרנטיבה האחרת הקיימת בפני חיילי צה"ל הינה כניסה באש לבתים החשודים, פעולה הגורמת לנפגעים. לאחרונה, בבג"ץ 3799/02 עדאלה נ' אלוף פיקוד מרכז בצה"ל (טרם פורסם, ניתן ביום 06.10.05), קבע בית המשפט העליון, כי השימוש בתושב מקומי כמגן אנושי אינו ראוי וכי הוא נוגד את הדין הבינלאומי. אשר על כן באה הצעת חוק זו לקבוע כי במקרים קיצוניים כמפורט לעיל, השימוש באופן פעולה זה יהיה חוקי."

מהי חוות דעתכם לגבי חוקתיות החוק.

בהצלחה!!!

